

Budżet Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Radzynie Podlaskim na 1928 rok jako źródło do badań społeczności małomiasteczkowych w dwudziestoleciu międzywojennym

Wiedza na temat społeczności żydowskiej w Radzynie jest wciąż niedostateczna. Liczne publikacje, które zaczęły pojawiać się głównie po 1989 r., systematycznie powiększają stan wiedzy na temat działalności Żydów całego południowego Podlasia. Ilość prac i artykułów dotyczących się gmin żydowskich jest niewspółmiernie mała w stosunku do artykułów i publikacji dotyczących się działalności politycznej oraz społeczno-kulturalnej Żydów Radzyna i okolic. Niedostateczna ilość materiałów dotyczących gmin wyznaniowych Żydowskich ma też swoje konsekwencje w dość małych adnotacjach ich działalności w zachowanej dokumentacji archiwalnej. Prawdopodobnie całość dokumentów sporządzanych przez samą gminę została zniszczona, co w praktyce oznacza że każdy dokument dotyczący działalności i funkcjonowania gmin, jest niezwykle ważny dla badań na temat ich historii i działalności. Również nieliczne pojawiające się publikacje obcojęzyczne nie zawierają informacji na temat działalności i funkcjonowania gmin.

W zasobie Archiwum Państwowego w Lublinie, w zespole Urząd Wojewódzki Lubelski, Wydział Społeczno-Polityczny pod sygnaturą 820, przechowywana jest jednostka o nazwie *Budżety i listy składek Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Radzynie*. Zawiera ona dość dużą ilość materiałów dotyczących działalności i w głównej mierze sposobu finansowania Gminy Żydowskiej w Radzynie. Omawiana jednostka archiwalna przechowywana przez Archiwum Państwowe w Lublinie jest najmniejsza objętościowo z dostępnych jednostek opisujących działalność Gmin Wyznaniowych leżących wówczas w powiecie radzyńskim tj. Międzyrzecza oraz Wohynia. Najważniejszym bodaj dokumentem, dotyczącym radzyńskiej gminy, jest zachowany budżet gminy z 1928 r. Dokument zawiera cenne informacje dotyczące finansów i działalności Gminy w Radzynie. Ponadto w jednostce przechowywanym w lubelskim archiwum, umieszczone są listy składek członków gminy w Radzynie. Stanowią jednak one dość skąpy materiał źródłowy gdyż oprócz danych osobowych zawiera jedynie adres konkretnego płatnika składki na rzecz Gminy. Dużo ciekawszy z tego

	Gr.		Gr.	Zl. Gr.		
1748	-	1556	89	731	19	
23000	-	22000	--	20956	80	
5284	-	4243	--	3321	--	
2822	-	2975	--	2740	90	
500	-	800	--	493	40	
350	-	350	--	350	--	
82	--	100	00	82	19	
42	--	60	--	42	50	
--	--	--	--	295	56	
33828		32084	89	29013	54	
600						
34428						

Tyt.	Para- graf	Rozchód	Budżet na rok 1928		Budżet na rok 1927		W roku Ubie- głym wypłacono	
			Zł.	Gr.	Zł.	Gr.	Zł.	Gr.
I	1.	Niezapłacone długi	2484	--	1420	89	672	53
II		Na utrzymanie Personelu rzezi						
	2.	Pensja rab. Ch. Fajnowi	7800	--	7800	--	7800	--
	3.	Pensja rzezakowi J. Goldsztejn.	3640	--	3640	--	3620	--
	4.	Pensja rzezakowi A.M. Ledermanowi	3640	--	3640	--	3620	--
	5.	Pensja inkas. rzeźni L. Apelbaum	960	--	960	--	921	--
	6.	Pensja „necmon/badacz koszernego mięsa/ Juklowi Fenigowi	672	--	672	--	613	--
III	7.	Pensja wdowie Z. Lejner po podrab. Na utrzymanie łaźni	780	--	780	--	661	--
	8.	Pensja S. L. Waterman./prac. łaźni/	1300	--	1300	--	1300	--
	9.	Pensja W. Goldwaser./prac. łaźni/	780	--	780	--	780	--
	10.	Pensja D. Gotesdyner./prac. łaźni/	400	--	400	--	400	--
	11.	Na opał łaźni	1200	--	1100	--	1202	97
	12.	Na oświetlenie łaźni	120	--	100	--	118	45
	13.	Na miotelki do łaźni	100	--	50	--	52	50
IV		Na utrzymanie Bożnicy i Synagogi						
	14.	Na oświetlenie Bożnicy	100	--	100	--	82	19
	15.	Na opał bożnicy	150	--	200	--	123	95
	16.	Kant Bózn. Za modl. Podczas św.	150	--	150	--	150	--
	17.	Kant. Synag. Za modl. Podczas św.	150	--	150	--	150	--
	18.	Szamesowi Bożnicy	500	--	500	--	442	--
	19.	Szamesowi synagogi	100	--	100	--	43	--
	20.	Na oświetlenie synagogi	200	--	150	--	203	92
V		Wydatki administracyjne						
	21.	Pensja sekret. L. Winderbaum.	1600	--	1300	--	1143	--
	22.	Za komorne od lokalu Gminy	250	--	250	--	150	--
	23.	Na oświetlenie lokalu Gminy	72	--	72	--	72	--
	24.	Na materiały piśmienne	300	--	300	--	299	95
VI		Podatki						
	25.	Dla magistratu	150	--	260	--	93	08
	26.	Dla kasy chorych	670	--	750	--	50	--
VII		Na utrzymanie czystości						
	27.	Na czyszczenie ustęp. Kahałn.	1200	--	900	--	1195	--
	28.	Na czyszczenie placu obok bózn.	500	--	360	--	391	30
VIII		Na utrzymanie cmentarza						
	29.	Grabarzowi B. Watermanowi	450	--	150	--	150	--
	30.	Na deski do pogrzebów	60	--	50	--	65	50
	31.	Moszkowi Nisenbaumowi posługaczowi zmarłych. W roku 1927	--	--	150	--	150	--
	32.	Sz. Finkielsztejn. posługaczowi zmarłych. W roku 1927	--	--	150	--	150	--
IX		Judce Kalinka posługaczowi zmarłych. W roku 1927	--	--	150	--	150	--
		Zapomogi						
	34.	Subsydium dla miejscowej szkoły im. D. Lichtensztejn.	200	--	300	--	100	--
	35.	Subsydium dla miejscowej kasy Bezprocentowej	200	--	300	--	300	--
	36.	Na opiekę Społeczną	200	--	200	--	104	50
	37.	Subsydj. dla K.K.L. w 1927r. dla biednych emigr. do-Palestyny	--	--	100	89	--	--
	38.	Subsydj. dla Talmud-Tory	700	--	--	--	--	--
X		Subsydj. dla Szkoły rel. Im. Bet-Jakób/Dom Jakuba/	200	--	--	--	--	--
		Wydatki nadzwyczajne						
	40.	Na remont bożnicv	200	--	500	--	585	80
	41.	Na remont łaxni	300	--	250	--	82	10
	42.	Na remont szopy obok bożn.	100	--	150	--	22	--
	43.	Na zasadzenie drzewek w około bożnicy	50	--	100	--	30	--
	44.	Na przepis. Hipoteczne nieruchomości gminy	300	--	800	--	285	--
	45.	Na koszta sądowe	200	--	--	--	--	--
	46.	Na ogrodzenie cmentarza	100	--	250	--	254	--
	47.	Na pokrywanie zaległości kosztów kuracyjnych	1000	--	200	--	224	--
XI		Wydatki nieprzewidziane						
	48.	Saldo z dn. 31. XII. 1927 r. RAZEM	200 34428	--	-- 32084	89	10 29013	20 54

The Budget of the Jewish Community in Radzyn Podlaski of 1928 – the source for the studies on the small-towns' communities in the inter-war period

The analyzed budget of Jewish Community in Radzyn Podlaski from 1927 describes mostly functioning of Radzyn's *kehilla*. The document also shows the list of properties and refers to the financial policy of Jewish community. This document is one of the very few documents which survived the WWII.